

1

කෘෂිකර්මය

1.1 අභියෝග ජයගනිමින් ගෙවත්තක් සකසමු

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට 

- එදිනෙදා මුහුණ දෙන අභියෝග පදනම් කර ගනිමින් ගෙවත්තක් සැලසුම් කිරීමටත්,
- ගෙවත්තෙහි ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීම පිණිස උචිත පරිදි තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත වීමටත්,
- බෝග නඩත්තු කිරීමේ දී පරිසර හිතකාමී ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමටත්

හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

සැලසුම් සහගත ගෙවත්තක් යනු වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස භූමිය, ජලය, හිරු එළිය ආදී සම්පත් පරිහරණය කළ හැකි පරිදි සංවිධානය කරන ලද පුළුල් ජෛව විවිධත්වයකින් යුතු සමතුලිත පරිසර පද්ධතියකි. එවැනි වූ ගෙවත්තක පවතින කෘෂිකාර්මික විභවතා ඵලදායී ලෙස යොදා ගනිමින් ගෘහීය අවශ්‍යතා පිරිමසා ගැනීමට මෙන් ම එම ගෙවත්ත ආර්ථික ඒකකයක් බවට පත් කර ගැනීමට ද හැකි වේ.



ගෙවත්තක්

නිවස අවට ගෙවත්ත පමණක් නොව පාසල් ගෙවත්ත ද මනාව සැලසුම් කර ගැනීමෙන් ප්‍රතිලාභ රැසක් අත්පත් කරගත හැකි වේ. එහෙත් පරිසර හිතකාමී ගෙවත්තක් මනාව සැලසුම් කර ගැනීමේ දී අපට අභියෝග රැසකට මුහුණ පෑමට සිදු වේ. එවැනි අභියෝග හෝ ගැටලු හඳුනා ගැනීමෙන් ගෙවත්ත නිසි පරිදි සැලසුම් කිරීමටත් ඒ සඳහා සුදුසු තීරණවලට එළඹෙමින් උචිත විසඳුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමටත් එමගින් තිරසාර ගෙවත්තක් නිර්මාණය කර ගැනීමටත් අවස්ථාව ලැබේ. අභියෝග හා ගැටලු හඳුනා ගැනීමේ ආරම්භක අවස්ථාවේ සිට ගෙවත්ත සංවර්ධනය කරන අතරතුරේ දී මෙන් ම සංවර්ධිත ගෙවත්ත පවත්වා ගෙන යාමේ දී ද පසු විපරමක් කිරීම සාර්ථක ගෙවත්තක් පවත්වා ගැනීමට ඉවහල් වේ.

සැලසුම් සහගත ගෙවත්තකින් ලබාගත හැකි ප්‍රතිලාභ

- ගෘහීය අවශ්‍යතා සඳහා වස විසෙන් තොර, නැවුම්, පිරිසිදු ආහාර වසර පුරා ලබාගත හැකි වීම
- පවුලේ විවිධ පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරා ගත හැකි වීම
- ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා වැය වන මුදල් ඉතිරි කර ගත හැකි වීම
- අමතර ආදායමක් ලබා ගත හැකි වීම
- අමතර අස්වනු අසල්වැසින් සමග හුවමාරු කර ගත හැකි වීම
- ශාරීරික ව්‍යායාම ලැබීම
- මානසික වින්දනයක් ලබා ගත හැකි වීම
- කෘෂි ව්‍යවසායවලට යොමු වීමට අවකාශ ලැබීම

ගෙවත්තක් සැකසීමේ දී සැලකිල්ලට ගත යුතු වැදගත් කරුණු

● සමතුලිත පරිසර පද්ධතියක් ලෙස ගෙවත්ත නිර්මාණය කිරීම

මෙයින් අදහස් වන්නේ ස්වභාව ධර්මයට අනුකූල ව බෝග හා සතුන් අතර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතා පවතින පරිදි ගෙවත්තක් නිර්මාණය කිරීමයි. මෙහි දී එළවලු, පලා ආදී කෙටි කාලීන (වාර්ෂික බෝග) සහ පලතුරු වර්ග, කොස්, දෙල් ආදී දිගු කාලීන (බහු වාර්ෂික) බෝග මිශ්‍ර ව වගා කිරීමෙන් වර්ෂය පුරා විවිධ අස්වනු ලබාගත හැකි වේ.

සමතුලිත පරිසර පද්ධතියක් ලෙස ගෙවත්ත නිර්මාණය කිරීමට දී දර්ශික ශාක (ගැටලුවක් පළමුව පෙන්වන ශාක), බැංකු ශාක (විලෝපීසතුන්ගේ ධාරක ශාක), විකර්ශක ශාක (පළිබෝධ විකර්ෂණය කරන ශාක), මිතුරු ශාක (සහජීවන හා වෙනත් ප්‍රතිලාභ දෙන ශාක), පස සරු කිරීමට දායක වන ශාක, විලෝපී සතුන් යනාදී වශයෙන් ජෛව විවිධත්වයක් විදහාපාන පරිසරයක් පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය තත්ත්ව සම්පාදනය කර ගත යුතු වේ. ගෙවත්ත සැකසීමේ දී ඇතැම් විට දැනට පවතින අනවශ්‍ය ශාක ඉවත් කිරීමට ද, නව ශාක පිහිටුවීමට ද සිදු වේ.

● ගෙවත්තෙහි විශාලත්වය තීරණය කිරීම

තමා සතු භූමියේ පවතින ඉඩකඩ, ජල පහසුකම්, ගෙවත්ත වෙනුවෙන් වැය කළ හැකි මුදල් ප්‍රමාණය, ගෙවත්තේ කටයුතුවල නියැලීමට හැකි පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව, ඔවුන්ට ගෙවත්ත වෙනුවෙන් කැප කළ හැකි කාලය ආදී කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ගෙවත්තෙහි විශාලත්වය තීරණය කළ යුතු වේ. එමෙන් ම පවතින ඉඩකඩ එලඳයි ව යොදා ගැනීම කෙරෙහි සැලකිලිමත් විය යුතු ය.

● සුදුසු බෝග තෝරා ගැනීම

පවතින පරිසර තත්ත්වවලට ඔරොත්තු දෙන, පහසුවෙන් වගා කළ හැකි බෝග තෝරා ගත යුතු ය. මෙහි දී ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික බෝග ප්‍රභේද සිටුවීමෙන් බෝග නඩත්තු කටයුතු පහසු වේ.

උදා :- වැරනිය මිරිස්, කැවුම් කොවිච්චි, ලේන ඉරි බටු, තිබ්බටු



වැරනිය මිරිස්



කැවුම් කොවිච්චි

● සරල තාක්ෂණික ක්‍රම ශිල්ප යොදා ගැනීමට ඇති අවකාශය

පස සෝදා යාම වැනි තත්ත්ව වැළැක්වීමට අජීව බාධක හෝ ජීව බාධක යෙදීම, කොම්පෝස්ට් නිපදවා බෝගවලට යෙදීම, කොළ පොහොර සඳහා භාවිත කළ හැකි ශාක වර්ග වගා කර ගැනීම, තවාන් සඳහා ඉවත දමන බඳුන් යොදා ගැනීම, ජලය සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා පාත්ති වටා පොල් ලෙලි ඇල්ලීම ආදී ක්‍රම භාවිතයට ඇති අවකාශ හඳුනා ගැනීම මෙහි දී වැදගත් වේ. තව ද, මිතුරු බෝග සිටුවීම, කෘමි විකර්ෂක ශාක සිටුවීම, පළිබෝධ කෘමීන් ආහාරයට ගන්නා වෙනත් විලෝපී සතුන්ට එම පරිසරයේ ජීවත් වීමට පහසුකම් සැලසීම හා ස්වාභාවික ශාක සාරවලින් සකස් කළ පළිබෝධ නාශක යෙදීම වැනි ක්‍රම පළිබෝධ මර්දනය සඳහා යොදා ගත හැකි සරල තාක්ෂණික ශිල්පීය ක්‍රම වේ.



කොම්පෝස්ට් කොටුවක්

ගෙවත්තක ඵලදායීතාව ඉහළ නැංවීමට පවතින බාධක

ගෙවත්තක් සැකසීමේ දී හා පවත්වා ගෙන යාමේ දී මුහුණපෑමට සිදු වන ගැටලු කිහිපයක් පහත දැක්වා ඇත.

● බැවුම් සහිත භූමිවල සිදු වන පාංශු බාදනය

අධික වර්ෂා කාලවල දී බැවුම් සහිත භූමිවල පස සේදී යාම පාංශු බාදනය නම් වේ. මතුපිට සාරවත් පස සෝද යාම නිසා පාංශු බාදනය සිදු වූ භූමි බෝග වගා කිරීමට නුසුදුසු තත්ත්වයට පත් වේ. පාංශු බාදනය වැළැක්වීම සඳහා ගත හැකි පියවර කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- පස මතු පිට අජීව හා ජීව බාධක යෙදීම
- හෙල්මලු ආකාරයට බිම සකසා බෝග වගා කිරීම
- සමෝච්ඡ රේඛා ක්‍රමයට කානු කැපීම
- පස ආවරණය වන බෝග වගා කිරීම
- බැවුමට ලම්භක ව වැටි ලෙස බෝග සිටු වීම
- පසට වසුන් යෙදීම (ජීව/ අජීව)



පිදුරු වසුනක් සහිත වගාවක්



පොල්ලෙලි බාධක යෙදූ භූමියක්

● භූමියට ලැබෙන හිරු එළිය ප්‍රමාණවත් නොවීම

ශාකවල පැවැත්මට හිරු එළිය අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. බෝගවලින් සාර්ථක අස්වැන්නක් ලැබීමට ඒවා හිරු එළියට දක්වන සංවේදීතාවට අනුව සිටුවිය යුතු වේ. ගෙවත්තේ හෝ පාසලේ වගා බිමට ලැබෙන හිරු එළිය ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීමට හා ලැබෙන හිරු එළිය ඵලදායී ලෙස උපයෝගී කර ගැනීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් පහත දැක් වේ.

- අවට ඇති විශාල ගස්වල අතු කප්පාදු කිරීම
- උතුරු දකුණු දිශා ඔස්සේ බෝග සිටුවීම
- සෙවණ ප්‍රිය කරන බෝග සිටුවීම

● ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම

බෝගවලට අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන ජලය බෝගයට අවශ්‍ය අවස්ථාවේ දී ප්‍රමාණවත් ලෙස ලැබිය යුතු ය. වර්ෂාපතනය අඩු ප්‍රදේශවල ගෙවතු වලට මෙය ප්‍රබල ගැටලුවකි. මෙම ගැටලුව විසඳා ගැනීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග නම්,

- පස මතුපිට වසුන් යෙදීම
- ජල හිඟයට ඔරොත්තු දෙන බෝග වගා කිරීම
- ජල සංරක්ෂණය සඳහා උචිත ජල සම්පාදන ක්‍රම යෙදීම
උදා:- බිංදු ජල සම්පාදනය, විසිරි ජල සම්පාදනය
- පසට යෙදූ ජලය පසෙහි ආරක්ෂා වන පරිදි පසට කාබනික පොහොර යෙදීම



පිදුරු වසුන් යොදා ඇති පාත්තියක්



ජලාස්ථික් බෝතල් භාවිතයක් භාවිත කර බිංදු ජල සම්පාදනය කිරීම

● බෝග වගා කිරීම සඳහා භූමියේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම

නාගරික ව පිහිටි ඇතැම් ගෙවතු සහ පාසල්වල බෝග වගා කිරීම සඳහා පවතින ඉඩකඩ සීමිත ය. එවැනි ගැටලු සඳහා යොදාගත හැකි විසඳුම් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- බඳුන්ගත වගා ක්‍රම යොදා ගැනීම
- සිරස් වගා ක්‍රම වන වගා කුලුණු, වගා කුඩ, වගා රාක්ක ආදිය යොදා ගැනීම
- තාප්ප, පියසි ආදිය ආධාරක ලෙස ගෙන වගා කිරීම
- බහු වාර්ෂික පලතුරු ආදී බෝග සිටුවන්නේ නම් වැඩි ඉඩකඩක් අවශ්‍ය නොවන වර්ධක ප්‍රචාරණ ක්‍රම මගින් ලබා ගන්නා ලද පැළ සිටුවීම



වගා කුළුණක්

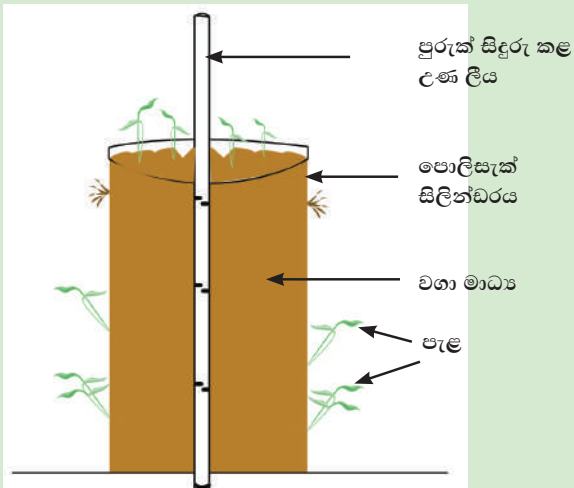


වැහි පිලිවලින් තැනූ වගා රාක්කයක්

ක්‍රියාකාරකම 

වගා කුලුනක් සැකසීම

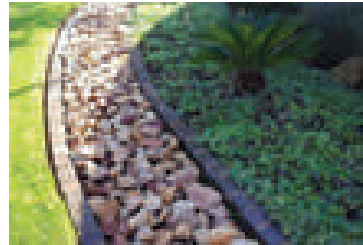
- 2 m ක් පමණ දිග උණ ලීයක් ගෙන, අලවංගුවක් භාවිතයෙන් එහි අවසාන පුරුක හැර සෙසු සියලු පුරුක සිදුරු කරන්න.
- තියුණු පිහියක් හෝ විදින යන්ත්‍රයක් මගින් උණ ලීය තැනින් තැන සිදුරු කරන්න.
- රූප සටහනේ පරිදි උණ ලීය පොළොවේ සිටුවන්න.
- 50 kg හිස් පොලිසැක් උර (සීනි/ පිටි) දෙකක් ගෙන පතුලේ මැහුම් ලිහා එහි කටවල් දෙක එකට තබා ටිවයින් තුල්වලින් මසා සිලින්ඩරයක් මෙන් සකස් කර ගන්න.
- සිට වූ උණ ලීය වටා එය දමන්න.
- පොලිසැක් සිලින්ඩරයේ පහළ ම කෙළවර 4-5 cm (වෘත්තාකාර ලෙස සිටින සේ) පසට යට කරන්න.
- පොලිසැක් සිලින්ඩරයේ පතුළට බොරළු තට්ටුවක් ද ඒ මතට රළු වැලි තට්ටුවක් ද දමන්න.
- ඉන්පසු මතුපිට පස් : කොම්පොස්ට් 1:1 අනුපාතයට මිශ්‍රණයක් පිළියෙල කර, එය ටිකෙන් ටික දමමින්, උණ ලීය සිලින්ඩරයේ හරි මැදට එන පරිදි එම වගා මාධ්‍යයන් සිලින්ඩරය පුරවන්න.
- පොලිසැක් සිලින්ඩරයේ තැනින් තැන කුඩා සිදුරු කපා වගා මාධ්‍යයේ පැළ සිටුවන්න. වඩා විශාල ලෙස වැඩෙන පැළ පතුළට ආසන්නයේ ද, (උද :- බටු, මිරිස්, මැ) කුඩා පැළ වඩා ඉහළින් ද සිටුවීම යෝග්‍ය වේ.
- උණ ලීය තුළට ජලය සම්පාදනය සිදු කරන්න.



• පසෙහි ජලවහනය දුර්වල වීම

ජල වහනය යනු අමතර ජලය පසෙන් ඉවත් වීමයි. පසක ජල වහනය දුර්වල වූ විට පසෙහි පවතින වාතය අඩු වීම නිසා බෝගවල මුල් කුණු වී ඒවා මිය යයි. දුර්වල ජලවහනය සහිත පසක බෝග වගා කිරීමේ දී ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් පහත දක්වා ඇත.

- ජලවහන කානු සැකසීම
- උස් පාත්ති හෝ උස් කල රාමු සහිත පාත්ති සකසා බෝග සිටුවීම
- කංකුං, නිරමුල්ලිය, කොහිල ආදී ජලය ප්‍රිය කරන බෝග වර්ග සිටුවීම



ගල් අතුරන ලද ජල වහන කානුවක්

• බෝග පළිබෝධ හානිවලට පාත්‍ර වීම

පළිබෝධ හානි යනු බෝගවලට කෘමීන් ඇතුළු සතුන්ගෙන් සිදුවන හානි, රෝග බෝ වීමෙන් සිදුවන හානි සහ වල් පැළෑටි නිසා සිදුවන හානි යන සියල්ල වේ. ගෙවත්තක් සැකසීමේ දී පහත දැක්වෙන අයුරින් කටයුතු කිරීමෙන් පළිබෝධ හානි අවම කරගත හැකි වේ.

- බිම් සැකසීමේ දී වල් පැළෑටි ඉවත් කිරීම
- කෘමි බිත්තර හා පිළා කොටස් විනාශ වන පරිදි පස හොඳින් පෙරලීම
- පළිබෝධ කොටස් හා පළිබෝධවලින් තොර රෝපණ ද්‍රව්‍ය (බීජ, දඬු කැබලි ආදිය) සිටුවීම
- කෘමි විකර්ශක බෝග වන දාස්පෙතියා, ඉඟුරු, සේර, ආඩතෝඩා ආදී ශාක අවට වගා කිරීම
- රෝග හා කෘමි හානිවලට ඔරොත්තු දෙන දේශීය බෝග ප්‍රභේද සිටුවීම
- පළිබෝධ කෘමීන් මත යැපෙන, දිමියන්, බත් කුරන් ආදී සතුන්ගේ ගහනය වැඩි වීමට ඉඩ දීම
- එක ම කුලයේ බෝග එකිනෙකට ළං ව නොවැටීම
- ස්වාභාවික පළිබෝධ නාශක දියර ඉසීම
- එල ආවරණ යෙදීම
- පෙරමෝන උගුල්, ආලෝක උගුල් ආදිය ඇටවීම



කෘමි පළිබෝධ විකර්ශණය සඳහා දාස්පෙතියා වගා කළ පාත්තියක්



පෙරමෝන උගුලක්



එල ආවරණ යෙදූ අවස්ථාවක්

● ගෙවත්තේ කටයුතුවල නියැලීමට ඇති කාලය හා ශ්‍රමය සීමිත වීම

නිවාස ආශ්‍රිත ගෙවත්තක් හා පාසල් ගෙවත්තක් වෙනුවෙන් වැය කළ හැකි කාලය හා ශ්‍රමය එකිනෙකින් වෙනස් වේ. නිවසක සිටින සාමාජිකයන් සංඛ්‍යාව සීමිත නමුත් ඔවුන්ට විවේක ලැබෙන පරිදි ගෙවත්තේ කටයුතු සිදු කළ හැකි ය. පාසල්වල කටයුතු කාල සටහනකට අනුව සිදු කෙරෙන බැවින් පාසල් ගෙවත්තේ කටයුතුවල යෙදීමට ඇති කාලය සීමිත වේ. එබැවින් විෂයට නියමිත කාල පරිච්ඡේදවල දී පමණක් පාසල් ගෙවත්තේ කටයුතු නිම කිරීමට අපහසු විය හැකි ය. එහෙත් සිසුන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් සිටින බැවින් ශ්‍රමය පිළිබඳ ගැටලුවක් ඇති නොවේ.

පාසලේ දී මෙම ගැටලුව විසඳා ගැනීමට පහත දැක්වෙන ක්‍රියාමාර්ග අනුගමන කළ හැකි ය.

- සිසුන් කණ්ඩායම් වශයෙන් බෙදී ගෙවත්තේ කාර්යයන් පවරාගෙන එයට අදාළ කටයුතු කිරීම
- පාසල ආරම්භයට ප්‍රථම ගෙවත්තේ කටයුතු කිරීම
- ඉඩ ලැබෙන වෙනත් කාල පරිච්ඡේදවල දී ගුරු අවසරය ඇති ව ගෙවත්තේ කටයුතුවල නිරත වීම
- සකස් කරගත් කාල රාමුවකට අනුව කාර්යයන් නිම කිරීම
- ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වෙන් කර ඇති සීමිත කාලයට උචිත අයුරින් ගෙවත්තේ නිෂ්පාදන ක්‍රමවේද සැලසුම් කිරීම

● ගෙවත්තේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටලු

ගෙවත්තට විවිධ සතුන් ඇතුළු වී බෝග විනාශ කරනු ලබන අවස්ථා ඇත. එබැවින් ගෙවත්ත වටා වැටක් හෝ ආවරණයක් තිබීම අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් නම්,

- ගෙවත්ත වටා කම්බි වැටක් ඉදි කිරීම
- ගෙවත්ත වටා ජීව වැටක් ස්ථාපිත කිරීම
- වියළි පොල් අතු, පොල් පිති ආදී ද්‍රව්‍යවලින් වැටක් සැකසීම



ග්ලිරිසිඩියා ජව වැටක්



පොල් අතු වැටක්



පොල් පිති වැටක්

ව්‍යාපෘතියක් ඇසුරෙන් පාසල් ගෙවත්ත සකසමු

ව්‍යාපෘතියක දී අනුගමනය කළ යුතු මූලික පියවර පිළිබඳ ඔබ අධ්‍යනය කර ඇත. ඒවා නම් සැලසුම් කිරීම, තීරණ ගැනීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, පසු විපරම යන පියවර හතරයි. ඉහත සඳහන් පියවර, අවස්ථාවට උචිත පරිදි සිදු කළ යුතු වේ.

ක්‍රියාකාරකම

- ඔබේ ගුරුතුමා හෝ ගුරුතුමිය සමග පාසල් ගෙවත්ත සැකසීමට යෝජනා භූමිය හෝ දැනට පවතින පාසල් ගෙවත්ත වෙත යන්න.
- දිශානතිය දක්වමින් ගෙවත්තේ දළ සිතියමක් ඇඳ ගන්න.
පාසල් භූමියෙහි පවතින කෘෂිකාර්මික විභව සහ ගැටලු පිළිබඳ ව ඔබේ ක්ෂේත්‍ර පොතෙහි සටහන් තබා ගන්න.
- හිරු එළිය, පස, ජලය, ඉඩකඩ යන සාධක හා අවශ්‍යතා කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න.
- එම ගැටලු ප්‍රමුඛතාව අනුව පෙළ ගස්වන්න. ඉන් ප්‍රධාන ගැටලු පිළිබඳ ඔබේ අවධානය යොමු කරන්න.

පාසල් ගෙවත්ත සැකසීමේ දී මුහුණ පෑමට සිදුවන ගැටලු හා ඒ සඳහා යොදාගත හැකි විවිධ විසඳුම් පිළිබඳ මේ වන විට ඔබ අධ්‍යයනය කර ඇත. ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කර ඒ මගින් ඵලදායී ලෙස පාසල් ගෙවත්ත සැකසිය හැකි ආකාරය පිළිබඳව මෙහි දී අවධානය යොමු කර ඇත.

පාසල් ගෙවත්ත සැකසීමේ දී මුහුණ පෑමට සිදුවන ගැටලු හා ඒ සඳහා යොදා ගත හැකි විසඳුම් පිළිබඳ සාරාංශයක් පහත වගුවෙහි දක්වා ඇත.

1.1 වගුව : පාසල් ගෙවත්තක් සැකසීමේදී මුහුණ දෙන අභියෝග හා විකල්ප විසඳුම්

ගැටලුව	විකල්ප විසඳුම්
<ul style="list-style-type: none"> ● භූමිය බැවුම් නිසා පස සෝද යාම 	<ol style="list-style-type: none"> 1. අච්ච බාධක යෙදීම 2. සමෝච්ඡ කානු කැපීම 3. හෙල්මලු සැකසීම 4. පස ආවරණය වන බෝග සිටුවීම 5. බැවුමට ලම්බක ව වැටි ලෙස බෝග සිටුවීම 6. පාංශු සංරක්ෂණය සඳහා සැවැන්දරා, සේර ආදී බෝග වගා කිරීම
<ul style="list-style-type: none"> ● ලැබෙන අලෝකය ප්‍රමාණවත් නොවීම 	<ol style="list-style-type: none"> 1. අවට ඇති ශාක කප්පාදු කිරීම 2. සෙවණ ප්‍රිය කරන බෝග සිටුවීම 3. උතුරු, දකුණ දිශාව ඔස්සේ බෝග සිටුවීම
<ul style="list-style-type: none"> ● පාසලේ ජල සැපයුම ප්‍රමාණවත් නොවීම 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ජල හිඟය ඔරොත්තු දෙන බෝග වගා කිරීම 2. බිංදු ජල සම්පාදනය යොදා ගැනීම
<ul style="list-style-type: none"> ● භූමියේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම 	<ol style="list-style-type: none"> 1. බඳුන්ගත වගා ක්‍රම යොදා ගැනීම 2. සිරස් වගා ක්‍රම යොදා ගැනීම 3. තාප්ප, පියසි ආධාරක ලෙස ගෙන වගා කිරීම

ඉහළ ඵලදායීතාවක් කරා යොමු වීමට අවශ්‍ය ඉඩ කඩ, හිරු එළිය, ජලය සහ පස වැනි කෘෂිකාර්මික විභවතා හා නිෂ්පාදන සාධක ලබා දිය යුතු අතර ඉවත් කළ යුතු මෙන් ම අලුතින් හඳුන්වා දිය යුතු ක්‍රමවේද පිළිබඳ තීරණවලට එළඹීම මෙහි දී වැදගත් වේ. තව ද බෝග ආරක්ෂාව සඳහා පළිබෝධ මර්ධනය ආදී ක්‍රමවේද හා අතු කප්පාදු කිරීම වැනි විවිධ ශිල්පීය ක්‍රමවේද අදාළ කර ගත යුතු වේ.

ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලැස්මකට අනුව අදාළ කටයුතුවල නිරත විය යුතු ය. මෙහි දී එදිනෙදා කරනු ලබන කටයුතු පිළිබඳ විස්තර ඔබේ ක්ෂේත්‍ර පොතෙහි සටහන් කර තබා ගැනීම අනිවාර්ය වේ.

ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මතුවන ගැටලු අභියෝග, කාල රාමුවට අනුකූල ව ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වීම, ඔබට ලැබෙන නව දැනුම හා අත් දැකීම් හා ව්‍යාපෘතිය තවදුරටත් සංවර්ධන කරගත හැකි අයුරු මෙහි දී අවධානයට ලක් විය යුතු ය. ව්‍යාපෘතියේ ආරම්භයේ සිට අවසානය දක්වා පසු විපරමෙහි යෙදීමෙන් ව්‍යාපෘති අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගත හැකි වේ.

ඔබ හඳුනාගත් ගැටලු අතරින් ‘‘භූමියේ ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම’’ යන ගැටලුව නිදසුනක් ලෙස ගෙන ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක කරන අයුරු අධ්‍යයනය කරමු.

සැලසුම් කිරීම

භූමියේ දී ඉඩකඩ ප්‍රමාණවත් නොවීම යන ගැටලුවට විසඳුම් ලෙස සිදු කරනු ලබන නිමැවුමෙහි අපේක්ෂා කරන ප්‍රමිතිය හා සුවිශේෂී කාර්යය මැනවින් අවබෝධ කරගනිමින් එහි ස්වභාවය හා ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු කරුණු පහත දැක් වේ.

- පවතින තිරස් සහ සිරස් ඉඩකඩ උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගෙන තිබීම
- කෙටි කාලයකින් සපුරා ගත හැකි ක්‍රියා මාර්ගයක් වීම
- අඩු වියදම් සහිත යෙදවුම් හා ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම
- යොදා ගන්නා උපකරණ හා ද්‍රව්‍ය තීරණය කිරීම
- නිමැවුමෙහි පරිසර හිතකාමී බව ප්‍රදර්ශනය වීම

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම සැකසීම

මෙහි දී ගැටලුව අදාළ විසඳුම් ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් අතරින්, ක්‍රියාවට නැංවිය හැකි සුදුසුතම ක්‍රියාමාර්ගය තීරණය කර, එය ක්‍රියාවට නංවන ආකාරය සටහන් කර ගත යුතු ය. මේ යටතේ අනුගමනය කළ යුතු කරුණු පහත දැක් වේ.

- පියවර එකිනෙක සටහන් කර ගැනීම
- පියවරට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් ලැයිස්තුගත කිරීම
- ක්‍රියාකාරකම් අනුපිළිවෙලින් සටහන් කර ගැනීම
- කාල වකවානු තීරණය කිරීම හා සටහන් කිරීම
- වැඩ කොටස් පැවරීම

ක්‍රියාකාරී සැලැස්මෙහි අන්තර්ගත විය යුතු කරුණු

1. ගෙවත්ත පිළිබඳ තොරතුරු රැස් කිරීම
2. ගැටලු හඳුනා ගැනීම හා විකල්ප විසඳුම් තීරණය කිරීම
3. වගා බඳුන් හා වගා කුලුනු සඳහා අවශ්‍ය පොලිසැක් උර හා උණ ලී සපයා ගැනීම
4. කණ්ඩායම් අනුව කාර්යය බෙදා ගැනීම
5. වගා මාධ්‍ය ලෙස හලා ගත් මතුපිට පස් අනුපාතය මිශ්‍ර කිරීම
6. බඳුන් පිරවීම සහ වගා කුලුනු සැකසීම
7. පැළ රෝපණය කිරීම
8. පශ්චාත් සාත්තු කිරීම

තීරණ ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම

සීමිත ඉඩකඩ සහිත භූමියක ගෙවත්ත සැකසීමේ දී ගත හැකි විකල්ප ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ඉහත 1.1 වගුවෙහි දැක් වේ. එම ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ව තව දුරටත් විශ්ලේෂණය කරමු.

• බඳුන්ගත වගා ක්‍රම යොදා ගැනීම

මෙහි දී සීමෙන්ති බඳුන්, ප්ලාස්ටික් පෝච්චි, ලෝහ හෝ ප්ලාස්ටික් බඳුන්, බැරල් ආදී ස්ථිර බඳුන් මෙන් ම, පොලිසැක් උර ආදී ස්ථිර නොවූ බඳුන් ද යොදා ගත හැකි ය. මේ අනුව වගා බඳුන් පිළිබඳ තීරණ ගැනීමේ දී බඳුන් සඳහා වැය වන මුදල, පහසුවෙන් සපයාගත හැකි බව, පහසුවෙන් පරිහරණය කළ හැකි බව, කල් පැවැත්ම හා අලංකාරය ආදී කරුණු සැලකිල්ලට ගත යුතු වේ. ගෙවත්තෙහි වගා කරන බෝග බොහොමයක් කෙටිකාලීන බැවින් පහසුවෙන් සපයා ගත හැකි සහ පහසුවෙන් පරිහරණය කළ හැකි පොලිසැක් මලුවල (උදා: 10kg සහල් මලු) වගා කිරීම වඩාත් සුදුසු බවට තීරණය කළ හැකි ය.

• සිරස් වගා ක්‍රම යොදා ගැනීම

සිරස් වගා ක්‍රම ලෙස වගා රාක්ක, වගා කුලුනු, වගා කුඩ, වගා ඉනීමං ආදී විවිධ ක්‍රම යොදා ගත හැකි ය. මෙහි දී ද යොදා ගන්නා ක්‍රමය තීරණය කිරීම සඳහා වැය වන මුදල, සකස් කිරීමට ගත වන කාලය, අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය පහසුවෙන් සපයා ගත හැකි බව, කල් පැවැත්ම, අලංකාරය ආදී විවිධ කරුණු පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කළ යුතු වේ. වගා රාක්ක, වගා කුඩ හා වගා ඉනීමං ආදිය සැකසීම සඳහා අවශ්‍ය ආකෘති සකස් කරවා ගැනීමට මුදල් මෙන් ම කාලය වැය වන බැවින් පරිසරයෙන් සපයා ගත හැකි අමු ද්‍රව්‍ය වන උණ ලියක් හා ලොකු පොලිසැක් මලු දෙකක් භාවිත කරමින් වගා කුලුනක් නිර්මාණය කිරීම සුදුසු යැයි තීරණය කළ හැකි ය.

තීරණ ගැනීමේ දී පත්තියේ සිසුන් හා විෂය භාර ගුරුතුමා හෝ ගුරුතුමී සමග සාකච්ඡා කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ගැටලුව විසඳීමට අදාළ ව අදහස් හා විසඳුම් ජනනය කර ගැනීම පිණිස පහත ක්‍රියාකාරකම්වල නිරත විය හැකි ය.

- පවතින තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම
- පවතින ආදර්ශ හෝ ආකෘති සංසන්දනය කර ඒවායේ සුදුසු නුසුදුසු බව විශ්ලේෂණය කිරීම
- පවතින තොරතුරු, ආදර්ශ, ආකෘති යනාදිය විශ්ලේෂණයෙන් ලබාගත් අදහස් සංවර්ධනය කර ඉදිරිපත් කිරීම
- ගැටලුව විසඳීමට නව අදහස් ජනනය කිරීම

පසු විපරම

පසු විපරමේ දී සාකච්ඡා වන සියලු කරුණු ඔබේ ක්ෂේත්‍ර පොතේ සටහන් කර ගන්න. හඳුනා ගත් අවස්ථා සඳහා අවශ්‍ය පියවර කටයුතු කරන්න.

1.2 ජල සම්පත් තිරසාර ව භාවිත කරමු

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට



- ප්‍රාදේශීය ජල සම්පත් රැක ගැනීමට දයක වන අයුරු හඳුනා ගැනීමටත්,
- එම ජල සම්පත් මූලික කර ගත් දේශීය කර්මාන්ත තිරසාර ව පවත්වා ගැනීමට දයක වීමටත්,
- ප්‍රජාව ව්‍යසනවලින් ආරක්ෂා කිරීමට ජලජ පරිසරය දයක වන අයුරු සොයා බැලීමටත්,
- ජලජ සම්පත් තිරසාර භාවිතය පිළිබඳව අන්තර්ජාලය ඇසුරෙන් තොරතුරු රැස් කිරීමටත්

හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

ජලය, ජීවයේ පැවැත්ම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි. සියලු ම ශාක හා සත්ත්ව දේහවල බර අනුව වැඩි ප්‍රතිශතයක් ඇත්තේ ජලය යි. අප ශරීර බරෙන් 60 - 80% පමණ ජලය වේ. අප අවට සාගර වැව්, පොකුණු, ඇළ, දෙළ, ගංගා ආදී විවිධ ජල ප්‍රභව තිබුණ ද, වර්තමානය වන විට මිනිස් පරිභෝජනයට සුදුසු ජලය සීමිත සම්පතක් බවට පත් ව ඇත.

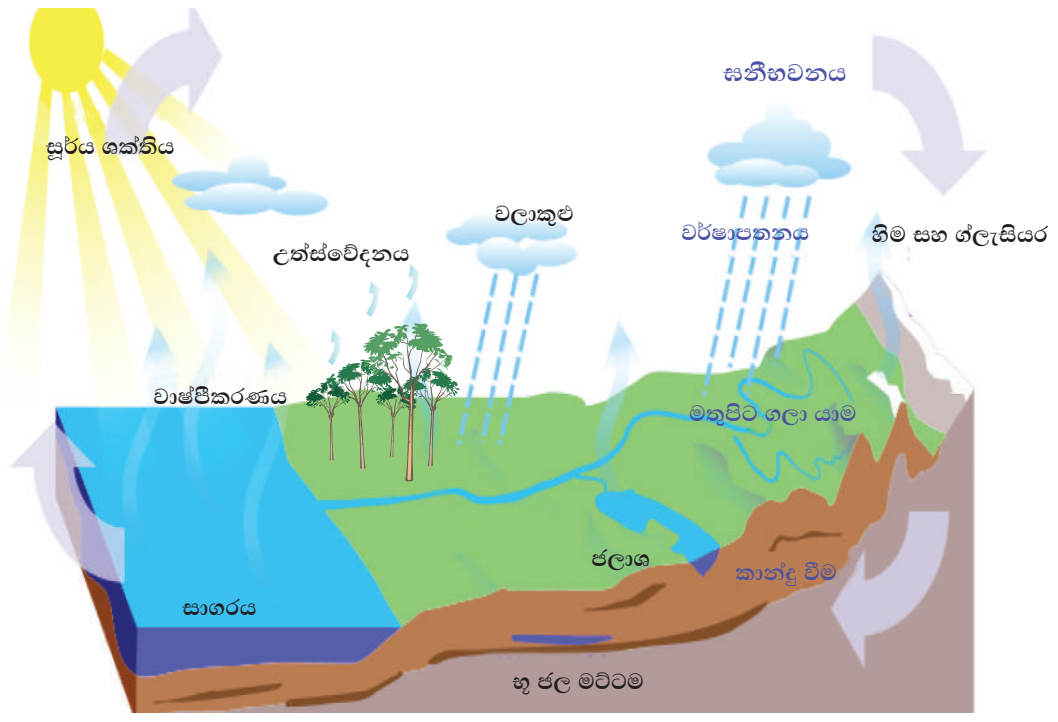


පැල්මඩුල්ලේ, කිරිඳි ඇල්ලේ දර්ශනයක්

පෘථිවි තලයෙන් 70% ක පමණ ප්‍රදේශයක් ජලයෙන් යට වී ඇත. එම ජලයෙන් 97% ක් පමණ ම කරදිය වේ. ඉතිරි 3% කට ආසන්න වූ මිරිදිය ජලයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් පරිභෝජනයට ගත නොහැකි තත්ත්වයේ පවතින අතර ජීවින්ගේ පරිභෝජනයට ලබාගත හැකි වන්නේ පෘථිවියේ ඇති මුළු ජල ප්‍රමාණයෙන් 0.003% ක් තරම් සුළු කොටසකි. නිදසුනක් වශයෙන් පෘථිවියේ ඇති මුළු ජල ප්‍රමාණය ලීටර් 100 ක ධාරිතාව ඇති බැරලයකට සම කළ හැකි නම් මිනිසාට පරිභෝජනය කිරීමට සුදුසු ජල ප්‍රමාණය වන්නේ ඉන් තේ හැඳි 1/2 ක් පමණ වේ. මේ අනුව අප අවට ඇති ජල සම්පත්වලින් ප්‍රයෝජන ගැනීමේ දී අවශ්‍යතා පිරිමසා ගත යුත්තේ ඒවායේ තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු වන අයුරින් බව තරයේ සිතට ගත යුතු ය.

පරිසරයෙහි ජලයේ පැවැත්ම

පොළොව මතු පිට ඇති ජලය සුර්යාලෝකය ලැබෙන විට වාෂ්පීකරණය වේ. ශාකවල උත්ස්වේදනය මගින් ද ජීවින්ගේ ශ්වසනය මගින් ද වායුගෝලයට ජල වාෂ්ප එකතු වේ. මෙම ජල වාෂ්ප ඉහළට ගමන් කර වලාකුළු සෑදේ. එම ජල වාෂ්ප නැවත සනීභවනය වීමෙන් වර්ෂාව ලෙස හෝ හිම, කුහින ලෙස ජලය නැවත පොළව මතුපිටට ලැබේ. එම ජලයෙන් කොටසක් පස් අංශු අතරින් පහළට ගමන් කර භූගත ජලයට එකතු වේ. භූ ජලය මගින් ගංගා, දොළ, ලිං, පොකුණු පෝෂණය ලබයි. මෙම ක්‍රියාදාමය අඛණ්ඩ ව වක්‍රීය ව සිදු වන අතර එය ජල චක්‍රය ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.



ජල චක්‍රය

ජලය පිහිටා තිබෙන ස්ථාන අනුව වායු ගෝලීය ජලය, මතුපිට ජලය සහ භූගත ජලය ලෙස ප්‍රධාන කොටස් තුනකට බෙදිය හැකි නමුත් නිරන්තරයෙන් ම සිදුවන සංසරණය හේතු කොට ගෙන ජලයේ පිහිටීම විටින් විට වෙනස් වේ. තව ද පොළොව මතුපිට පවතින මිරිදිය ජල ප්‍රභව, නිල් දිය සම්පත් (Blue water resources) ලෙසත්, වර්ෂාපතනය මගින් පෝෂණය වන හු ජල සංචිතය හරිත දිය සම්පත් (Green water resources) ලෙසත් හැඳින්වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ජල ප්‍රභව

ශ්‍රී ලංකාව වටා ඇති සාගරය හැරුණු කොට රට අභ්‍යන්තරයේ විවිධ ජල ප්‍රභව දක්නට ලැබේ. මෙම පරිච්ඡේදයේ දී අප අවධානය යොමු කරනුයේ රට අභ්‍යන්තරයේ පවතින එවැනි ජල ප්‍රභව වෙත ය.

• කලපු (Lagoons)

රට ඇතුළත නෙරා ගිය පහත් භූමි ප්‍රදේශයකට සාගර ජලය එක් රැස් වී කලපු නිර්මාණය වී ඇත. මෙහි සාගර ජලය හා කලපු ජලය ස්වාභාවික වැලි බැම්මකින් එකිනෙක වෙන් වේ. කලපුවෙහි ජලය වැඩි වන කාලයට එම ජලය පිටවුම් ස්ථාන කිහිපයක් ඔස්සේ මුහුදට ගලා යයි. කලපුවල ඇත්තේ කරදිය මිරිදිය මිශ්‍රණයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ කලපු ධීවර කර්මාන්තයට හා නැංගුරම් පොළවල් ලෙස වැදගත් වේ.

උදා :- මීගමුව කලපුව
කොග්ගල කලපුව
බුන්දල කලපුව



මීගමුව කලපුවේ දර්ශනයක්

• ගං මෝය හා ඩෙල්ටා (Estuaries and Delta)

ගංගා, මුහුද හමු වන මුව දොර ගං මෝය නම් වේ. ගංගාවක් මුහුදට ළං වීමේ දී එය අතුවලට බෙදී පුළුල් ප්‍රදේශයක පැතිර යයි. එසේ බෙදුණු ගංගා අතර ඇති ත්‍රිකෝණාකාර භූමි ප්‍රදේශ ඩෙල්ටා නම් වේ. ගංගා පිටාර ගැලීමේ දී ඩෙල්ටාවල රොන් මඩ තැන්පත් වේ. සාගරයේ වඩදිය ඇති වන කාලයට මුහුදු ජලය ගලා ඒම නිසා ගං මෝය හා ඩෙල්ටාවල ඇත්තේ කරදිය මිරිදිය මිශ්‍රණයකි. මෙම ප්‍රදේශවල පවතින විශේෂ පරිසර පද්ධතිය කඩොලාන (Mangrove) පරිසරය ලෙස හැඳින්වේ.

උදා :- මාදු ගඟ මෝය



ගං මෝය සහ ඩෙල්ටා



බෙන්තොට ඩෙල්ටාව

● වගුරු (Marshes)

ශ්‍රී ලංකාවේ වගුරු ආකාර තුනක් හඳුනා ගත හැකි ය.

1. මිරිදිය වගුරු

භූගත ජලය කාන්දු වීම නිසා ද, වර්ෂා ජලය එක්රැස් වීම නිසා ද ඇති වන නොගැඹුරු වගුරු බිම් මිරිදිය වගුරු බිම් ලෙස හැඳින්වේ. මෙහි මනා ශාක හා සත්ත්ව ගහනයක් දක්නට ලැබේ.

උදා :- බෙල්ලන්විල අත්තිඩිය වගුරු බිම



බෙල්ලන්විල වගුරු බිම

2. කිවුල්දිය වගුරු

වෙරළාසන්න ව පවතින වගුරු කිවුල් දිය වගුරු ලෙස හැඳින්වේ. අධික වර්ෂාවක දී පහළට ගලා යන ජලය මෙම වගුරු කරා බැස යන නිසා සෙසු ප්‍රදේශවලට ගංවතුර උවදුරු ඇති වීම පාලනය වේ. තව ද මෙම වගුරු ආවේණික ශාක හා සත්ත්ව ගහනවලින් පොහොසත් ය.

උදා :- පුත්තලම වගුරු බිම
මුතුරාජවෙල වගුරු බිම



මුතුරාජවෙල වගුරු බිම

3. ලවණ වගුරු

වියළි කාලගුණයක් සහිත ප්‍රදේශවල පොළොවෙහි ඇති ජලය වාෂ්පීකරණය වීම නිසා ලවණ වගුරු ඇති වේ.

උදා :- මුන්දලම කලපුව ආශ්‍රිත වගුරු බිම
මන්නාරම් කලපුව ආශ්‍රිත වගුරු බිම



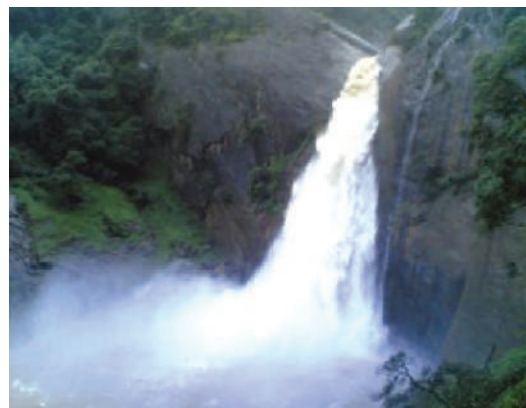
මුන්දලම කලපුවේ දර්ශනයක්

● දෙළ පහර, දිය ඇලි, ඔය සහ ගංගා

ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබෙන කුඩා දිය පහරවල් දෙළ පහර ලෙස හැඳින්වේ. මේවා උල්පත් ලෙස ආරම්භ වන අතර වැසි ජලයෙන් ද පෝෂණය ලබයි. ග්‍රාමීය ජනතාව ස්නානයට, රෙදි සේදීමට, කෘෂි කර්මාන්තය ඇතුළු වෙනත් කර්මාන්තවලට මෙම ජලය ප්‍රයෝජනයට ගනියි.

මධ්‍යම කඳුකරයේ ජල උල්පත්වලින් ආරම්භ වන දිය පහරවල් කඳු මුදුන්, ගිරි ශිඛර මතින් එක්වර ම පහළට කඩා වැටීමේ දී දිය ඇලි නිර්මාණය වේ. මේවායේ සෞන්දර්යාත්මක වටිනාකම ඉතා ඉහළ ය.

උදා :- දියලුම ඇල්ල
දුන්නිද ඇල්ල
බමර කන්ද ඇල්ල



දුන්නිද ඇල්ල

දෙළ පහරවල් කිහිපයක ජලය එකට එකතු වීමෙන් ඔයවල් ද, අතු ගංගා ද, අතු ගංගා එකට එකතු වීමෙන්, ප්‍රධාන ගංගා ද ඇති වේ. ඔය හා ගංගාවල ජලය මුහුදට ගලා බසී.

උදා :- මහවැලි ගඟ
කළු ගඟ
වලවේ ගඟ
ගිං ගඟ

මල්වතු ඔය
කුඹුක්කං ඔය
ගල් ඔය
කලා ඔය



මා ඔය



නිල්වලා ගඟ

● පිටාර තැනි (Flood plain) හෙවත් විල්ලු (Villu)

වර්ෂා කාලයේ දී ජලය ඉවුරුකලා යමින් පිටාර ගැලීම සිදු වන අතර එම ජලය එක් රැස් වන ගංගා දෙපස ඇති පහත් භූමි පිටාර තැනි හෙවත් විල්ලු ලෙස ද හැඳින්වේ. පිටාර යන ජලය සමග ගලා එන රොන්මඩ තැන්පත් වීම නිසා මෙහි පස සියුම් ය. සාරවත් ය. මෙම පස උලු ගඩොල් ආදී මැටි ආශ්‍රිත කර්මාන්තවලට සුදුසු වේ. විල්ලු, ජලජ ජීවීන්ගේ වාසස්ථාන වන අතර ගොඩබිම වෙසෙන ජීවීන්ට ද තම අවශ්‍යතා සපුරා ගත හැකි ස්ථාන වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ විල්ලු දක්නට ලැබේ.

උදා:- මහවැලි ගඟ පිටාර ගැලීම ඇති වූ හඳපාන විල්ලුව සහ බණ්ඩියා විල්ලුව
කුඹුක්කන් ඔය පිටාර ගැලීම ඇති වූ කුමන විල්ලුව



කුමන විල්ලුව

● වැව් (Tanks)

කෘෂි කර්මාන්තය ඇතුළු අනෙකුත් මිනිස් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම පිණිස මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ලද විශාල ජලාශ වේ. මිනිසා විසින් ඉදි කරන ලද අවපාත තුළ වැසි ජලය එක් රැස්වීමට සැලැස්වීමෙන් හෝ ස්වාභාවික ජල මාර්ග හරහා වේල්ලක් ඉදි කිරීමෙන් වැව් තනා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය තුළ වැව් විශාල සංඛ්‍යාවක් දක්නට ලැබේ.



කලාවැව

● පොකුණු

ගංගා පිටාර ගැලීමෙන් ඇති වන පිටාර තැනි ආශ්‍රිත ව ස්වාභාවික ව නිර්මාණය වන නොගැඹුරු කුඩා ජලාශ පොකුණු ලෙස හැඳින්වේ. ඉස්සන්, මත්සායින් ආදී ආර්ථික වටිනාකමක් සහිත ජලජ ජීවීන් ඇති කිරීම සඳහා කෘත්‍රීම ජල ජීවී පොකුණු ඉදිකරනු ලැබේ.

ක්‍රියාකාරකම 

මෙම පරිච්ඡේදයේ දී ඔබ ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති විවිධ ජල ප්‍රභව හඳුනා ගන්නට ඇත. ඒවා අතරින් ඔබ පාසලට ආසන්න ව පවතින ජල ප්‍රභවයක් තෝරාගෙන ඒ පිළිබඳ ව තොරතුරු රැස් කර වාර්තාවක් සකස් කරන්න.

සැයූ ඔබ පාසල අවට ජල ප්‍රභව කිහිපයක් පවතී නම් සිසුන් කණ්ඩායම් වශයෙන් බෙදී එක් එක් ජල ප්‍රභව පිළිබඳව කරුණු සොයා බැලීමට යොමු විය හැකි ය.

මෙහි දී පහත දැක්වෙන කරුණු පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කරන්න.

- ජල ප්‍රභවයේ නම
- එය පිහිටා ඇති ගම/ ප්‍රදේශය
- ස්වාභාවික ද කෘත්‍රීම නිර්මාණයක් ද වග
- පැතිරී ඇති ප්‍රමාණය (දිග/ පළල/ වර්ග මීටර් ප්‍රමාණය) ගැඹුර ආදී තොරතුරු
- මිරිදිය ප්‍රභවයක් ද, කරදිය මිරිදිය මිශ්‍ර ප්‍රභවයක් ද යන වග
- අවට ප්‍රජාව තම ජීවනෝපාය සඳහා එය යොදාගෙන ඇති ආකාරය

ජල ප්‍රභව ආශ්‍රිත සම්පත් හා කර්මාන්ත

ශ්‍රී ලංකාවේ ජල සම්පත් ආශ්‍රිත ශාක හා සත්ව ප්‍රජාව අතර ඒක දේශික ශාක, සතුන් හා සංචාරක සතුන් විශාල සංඛ්‍යාවක් දැකිය හැකි ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ජල ප්‍රභව සහ ආශ්‍රිත ව පවතින ද්‍රව්‍ය විවිධ කර්මාන්ත සඳහා යොදාගත හැකි ය. එදිනෙදා ගෘහීය අවශ්‍ය හා ඉටුකර ගැනීමට ද, ජල ප්‍රභව ආශ්‍රිත සම්පත් යොදා ගත හැකි අතර ජෛව විවිධත්වය ආරක්ෂා වීම සඳහා ද වැදගත් වේ.

• ජල ප්‍රභව ආශ්‍රිත කර්මාන්ත

ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්ත විශාල සංඛ්‍යාවක් ජල සම්පත් ආශ්‍රිත ව හඳුනාගත හැකි ය.

උදා :- ධීවර කර්මාන්තය
කෘෂි කර්මාන්තය
විසිතුරු භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය
ඖෂධ ලබා ගැනීම
සංචාරක ව්‍යාපාරය

• ජල ප්‍රභවය ආශ්‍රිත ශාක සම්පත්

• ආහාර

උදා :- පලතුරු - කිරල, වෙල් ආතා, වැටකෙයිසා
පලා වර්ග - ගිරාපලා, කංකුං, කෙකටිය, කැරං කොකු, දිය ගෝවා



කිරල



වෙල් ආතා



කෙකටිය

- ඔහු

උද :- නිරමුල්ලිය, ලුණු වීල, නෙලුම් අල, කෙකටිය අල



නිරමුල්ලිය



නෙලුම් අල

- පුෂ්ප

පූජනීය කටයුතු සඳහා මෙන් ම විවිධ උත්සව අවස්ථාවල දී අලංකරණ කටයුතු සඳහා ජල සම්පත් ආශ්‍රිත ව පවතින පුෂ්ප බහුල ව භාවිත වේ.

උද :- ඕලු, නෙලුම්, මානෙල්, කුමුදු

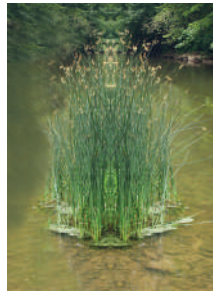


- හස්ත හා විසිතුරු කර්මාන්ත සඳහා යොදා ගත හැකි ශාක

උද :- පන් වර්ග- දුනුකෙයියා, ගල්ලැහැ, තුන්හිරියා, බොරුපත්



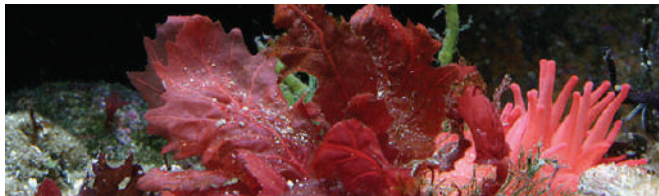
ගල්ලැහැ



තුන්හිරියා

- වෙනත් කර්මාන්ත

උද :- ඒගාර් නිපදවීමට රතු ඇල්ගී යොදා ගැනීම (කරදිය)



රතු ඇල්ගී

● ජල ප්‍රභවය ආශ්‍රිත සත්ත්ව සම්පත්

- පක්ෂීන් - දියකාවන්, කොකුන් වර්ග, පිළිහුඩුවන්, තාරාවන්, සේරුන්
- උරගයින් - කබරගොයින්, කිඹුලන්
- උභය ජීවීන් - මැඩියන්, ගෙම්බන්
- සන්ධිපාදිකයන් - කක්කුට්ටන්, කකුලුවන්, ඉස්සන්, පොකිරිස්සන්
- මත්ස්‍යයින් - හුංගා, කාවයියා, ලූලා, තිලාපියා

ජලජ සම්පත් ආශ්‍රිත ව ඉහත දැක්වෙන ආකාරයේ ප්‍රයෝජනය ලබාගත නොහැකි විවිධ සම්පත් ද පවතින අතර එම සම්පත් හඳුනා ගැනීමෙන් ඒවා අතිශයින් ප්‍රයෝජනවත් කාර්යයන් සඳහා භාවිත කළ හැකි බව ඔබ වටහා ගත යුතු ය.

- උදා :-
- ආක්‍රමණශීලී වල් පැළෑටි ලෙස සැලකෙන සැල්වීනියා, ජපන් ජබර ආදී ශාක භාවිත කර කොම්පෝස්ට් පොහොර නිපදවීම
 - ජලාශවල එකතුවන රොන්මඩ විසලී කාලවල දී පොහොරක් ලෙස වගාවට යොදා ගැනීම



සැල්වීනියා



ජපන් ජබර

ජලජ සම්පත් තිරසාර ව භාවිත කිරීම

මෙයින් අදහස් වන්නේ ජල ප්‍රභවවල පැවැත්මට හානි නොවන අයුරින් ඒවා පරිභෝජනය කිරීම යි. එමඟින් ජල ප්‍රභවය ආශ්‍රිත ව පවතින ජෛව විවිධත්වය හා සෞන්දර්ය ආරක්ෂාවන අතර දේශීය හා විදේශීය සංචාරකයින් මෙම ප්‍රදේශ නැරඹීමට ආකර්ෂණය කර ගත හැකි වේ.



කුමන අභය භූමියේ දර්ශනයක්

සංචාරකයින් ආකර්ෂණය කර ගැනීමට අපට අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රමවේද රාශියකි. ඒවායින් කිහිපයක් පහත දක්වා ඇත.

- පින්තූර හෝ ඡායාරූප ඇසුරෙන් ජලජ සම්පත් ආශ්‍රිත ශාක හා සත්ත්ව ප්‍රජාව පිළිබඳ ව දේශීය මෙන් ම විදේශීය සංචාරකයින් දැනුවත් කිරීම
- ජල ප්‍රභව ආශ්‍රිත ව පරිසර හිතකාමී සංචාරක නිවාඩු නිකේතන ඉදි කිරීම
- ජලජ ප්‍රභව ඇසුරෙන් ලබා ගත් අමු ද්‍රව්‍යවලින් සකසන ලද විවිධ විසිතූරු භාණ්ඩ අලෙවිය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීම
- ජලජ සම්පත් ඇසුරෙන් ලබා ගත් ඖෂධීය අමුද්‍රව්‍ය භාවිත කර විවිධ ආහාර වර්ග, බීම වර්ග සැකසීම හා සංචාරකයන්ට ඉදිරිපත් කිරීම



රූක් කලාවක්



ඉටිපන්දම් රඳවනය

මෙම ක්‍රමවේද අනුගමනය කිරීමේ දී පරිසරයේ තිරසර පැවැත්ම කෙරෙහි දැඩි ලෙස අවධානය යොමු කළ යුතුය.

ක්‍රියාකාරකම 

ඔබ විසින් නිරීක්ෂණය කරන ලද ජලජ සම්පත් ඇසුරෙන් සපයාගත් ද්‍රව්‍ය භාවිත කර විසිතුරු නිර්මාණයක් සකස් කරන්න.

මෙහි දී එම පරිසර පද්ධතියට හානි නොවන පරිදි අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගත යුතු බව මතක තබා ගන්න.

ඔබේ පාසලට ආසන්න ව ඇති ජල ප්‍රභව ආශ්‍රිත ව පත් වර්ග තිබේ නම් එම පත් වර්ග ඇසුරෙන් විවිධ වියමන් රටා සහිත නිර්මාණ කළ හැකි ය. මෙහි දී බිත්ති සැරසිලි, මේස දරණු (Table mats) ආදිය සකස් කළ හැකි ය.

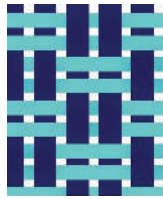


පත් වර්ග යොදා ගනිමින් නිර්මාණය කරන ලද අත් බෑග

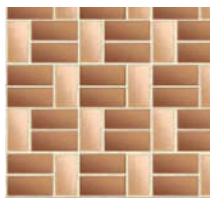
ඒ සඳහා යොදා ගත හැකි සරල වියමන් රටා හතරක් පහත දැක්වේ. මේ සඳහා ඔබට ගුරුකුමියගේ මෙන් ම ඔබේ වැඩිහිටියන්ගේ ද උපදෙස් ලබාගත හැකි වනු ඇත.



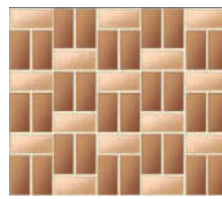
වාම් රටා වියමන



ජටා වියමන



දික් දර වියමන



හරස් දර වියමන

ජලජ සම්පත් තිරසාර ව භාවිතය පිළිබඳ තොරතුරු අන්තර්ජාලය ඇසුරෙන් රැස් කිරීම

අප අධ්‍යයනය කරන තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍ර සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමට පාසල් පුස්තකාලයේ ඇති පොත්, සඟරා, පුවත්පත් ලිපි භාවිත කළ හැකි ය. එමෙන් ම දිනෙන් දින අලුත් වන තොරතුරු එසැනින් ලබා ගැනීමට සුදුසු ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් තොරතුරු හා සන්වේදන ක්ෂේත්‍රය හඳුනා ගත හැකි ය. ඒ අතුරෙන් අන්තර්ජාලය ඉතා වැදගත් වේ. තොරතුරු ලබා ගැනීමට මෙන් ම නිවැරදි ව අන්තර්ජාලය භාවිත කිරීම පිළිබඳව ද සිසුන් දැනුවත් විය යුතු ය.

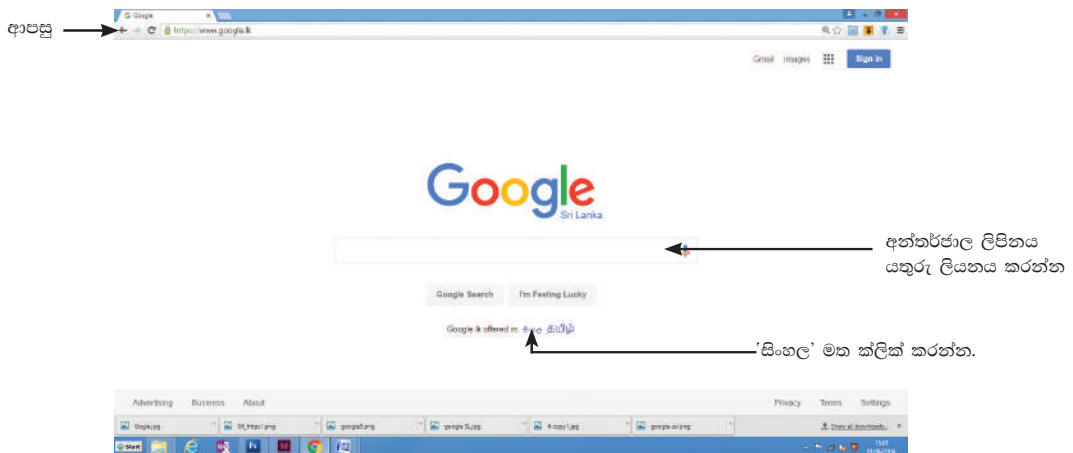
ඔබට අන්තර්ජාලය භාවිතයෙන් කරණු සෙවීම සඳහා අදාළ ගුරුභවතාගේ අවසරය හා මග පෙන්වීම යටතේ පාසල් පරිගණක විද්‍යාගාරය භාවිත කළ හැකි ය.

අන්තර්ජාලය භාවිතයේ දී යොදා ගත හැකි වෙබ් ගවේෂක (Web Browser) වශයෙන් Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome යනාදිය දැක්විය හැකි ය. Google, Yahoo, MSN වැනි සෙවුම් යන්ත්‍ර (Search Engine) ආධාරයෙන් කරුණු ගවේෂණය කළ හැකි ය.

ඉහතින් අධ්‍යයනය කළ ජලජ සම්පත් තිරසාර භාවිතය පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කිරීම සඳහා Google සෙවුම් යන්ත්‍රය භාවිත කර සිංහල මාධ්‍යයෙන් කරුණු ගවේෂණය කරන ආකාරය පිළිබඳ ව මෙහි දී සාකච්ඡා කරනු ලැබේ. පරිගණකය නිවැරදි ව ක්‍රියාත්මක කර මෘදුකාංගයට පිවිසීම සඳහා පහත ක්‍රියාමාර්ගය අනුගමනය කරන්න.

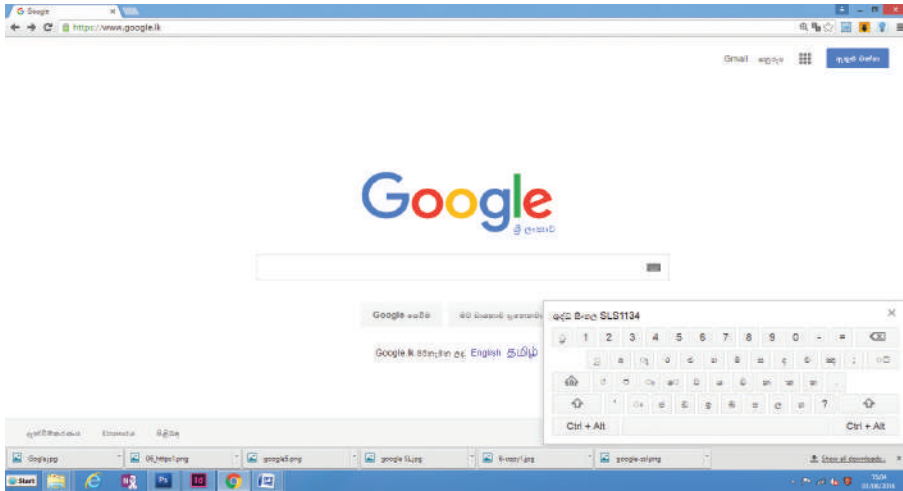
Start → All program → Google → Enter

එවිට පහත දැක්වෙන Google සෙවුම් යන්ත්‍රයේ අතුරු මුහුණත දිස්වේ.

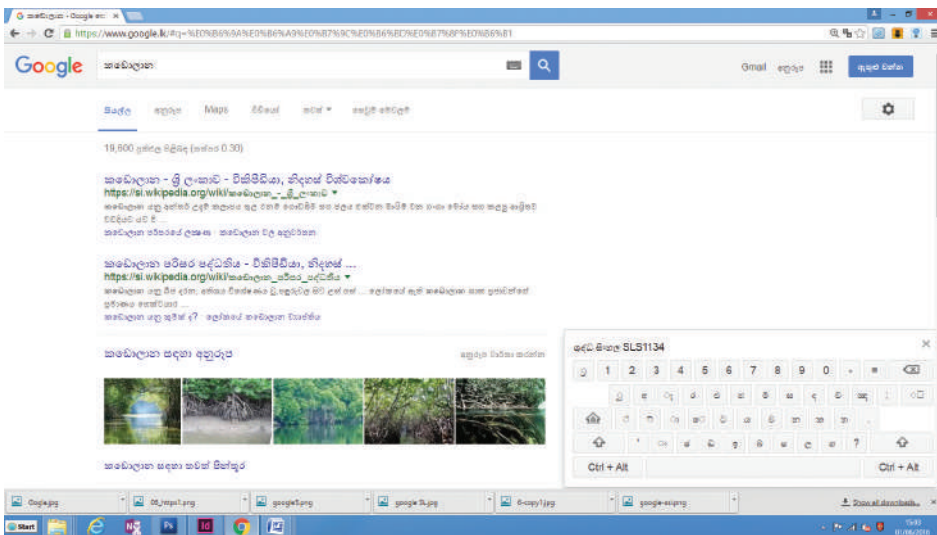


Google සෙවුම් යන්ත්‍රයේ සිංහල භාෂාවෙන් සෙවීම් සිදු කිරීම, සඳහා අතුරු මුහුණතේ පහතින් දක්වා ඇති Google .lk offered in "Sinhala" යන්න මත ක්ලික් කරන්න. එවිට පහත රූප සටහනේ පරිදි සිංහල යතුරු පුවරුව සෙවුම් තිරය මත දිස්වනු ඇත.


මෙම සිංහල යතුරු පුවරුව ආධාරයෙන් Google bar මත ඔබට ගවේෂණය සඳහා අවශ්‍ය මාතෘකාව යතුරු ලියනය කර Enter කරන්න. මෙම යතුරු පුවරුව ආදන මෙවලම ලෙස හැඳින්වෙන අතර එය යුනිකෝඩ් (Unicode) භාවිතයෙන් වැඩ කිරීමට පහසු වන පරිදි සකස් කර ඇත.



තොරතුරු සෙවීමට අවශ්‍ය මාතෘකාව සෙවුම් තීරයේ යුනිකෝන (Unicode) ආධාරයෙන් යතුරු ලියනය කරන්න. එවිට පහත දැක්වෙන ආකාරයේ අතුරු මුහුණතක් දිස්වන අතර එහි ඉදිරියට ගවේෂණය කරන්න.



ජලජ සම්පත් තිරසාර භාවිතය පිළිබඳ තොරතුරු සෙවීම සඳහා කලපු, කඩොලාන, වගුරු බිම්, වැව්, පොකුණු ආදී වශයෙන් යෙදීමෙන් අන්තර්ජාලය හරහා ගවේෂණය කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 

ස්වාභාවික ව්‍යාසනවලින් ආරක්ෂා වීමට ජලජ සම්පත් හේතු වී ඇති ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු ගවේෂණය කර දැන්වීම් පුවරුවෙහි ප්‍රදර්ශනය කිරීම සඳහා පොස්ටරයක් නිර්මාණය කරන්න.

1.3 ගොවිපොළ සතුන් ඇති කිරීමේ ප්‍රයෝජන අත්දකීමු

මෙම පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට 

- ගොවිපොළ සත්ත්ව නිෂ්පාදන පිළිබඳ ව අවබෝධයක් ලබාගැනීමටත්,
- ගොවිපොළ සතුන් ඇති කරන විවිධ ක්‍රම හා ඒවායේ වාසි අවාසි සංසන්දනය කිරීමටත්
- ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය ප්‍රයෝජනවත් කාර්යයක් සඳහා යොදා ගැනීමටත්

හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

මානව ශිෂ්ටාචාරයේ දඩයම් සහ එඬේර යුගයේ සිට වර්තමානය දක්වා ම මිනිසා ප්‍රයෝජනවත් සතුන් ඇති කිරීමට යොමු වී ඇත. මෙහි දී ගොවිපොළ සතුන් ඇති කිරීම වැදගත් තැනක් ගන්නා අතර වර්තමානය වන විට ගෘහස්ථ මට්ටමේ සිට දූවැන්න ව්‍යාපාර දක්වා එය ව්‍යාප්ත ව ඇත.



ගොවිපොළ සතුන් ඇති කිරීමේ ප්‍රයෝජන

- නැවුම් කිරි සහ බිත්තර ආහාරයට ගැනීමෙන් අපගේ පෝෂණ තත්ත්වය ඉහළ නංවා ගත හැකි වීම
- ගොවිපොළ සත්ත්ව නිෂ්පාදන භාවිත කර මිලෙන් වැඩි කල් තබා ගත හැකි ආහාර නිපදවිය හැකි වීම
උදා :- මී කිරි, යෝගට් , කිරි ටොප්, චීස්, ගිතෙල්, අයිස් ක්‍රීම්, රසකළ කිරි වර්ග
- ගෙවත්තේ වැවෙන තෘණ, නිවසෙන් බැහැර කරන ආහාර ද්‍රව්‍ය, සත්ත්ව ආහාර ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි වීම
- ගොවිපොළ සත්ත්ව මළ ද්‍රව්‍ය, කොම්පෝස්ට් පොහොර නිපදවීමේ ප්‍රධාන අමුද්‍රව්‍යයක් ලෙස යොදා ගත හැකි වීම
- ගොවිපොළ සතුන්ගේ මළ මුත්‍ර ඇතුළු අපද්‍රව්‍ය බෝග වගාව සඳහා පොහොර ලෙස යොදා ගත හැකි වීම
- ගොවිපොළ සතුන්ගේ අප ද්‍රව්‍ය භාවිතයෙන් ජීව වායුව නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් ඉන්ධන අවශ්‍යතා සපයා ගැනීම

ක්‍රියාකාරකම 

ගුරුතුමාගේ මග පෙන්වීම යටතේ සුදුසු පරිදි කණ්ඩායම්වලට බෙදී වෙළෙඳපොළක දැක ඇති ගොවිපොළ සත්ත්ව නිෂ්පාදන වර්ග පිළිබඳ ව තොරතුරු පහත දැක්වෙන මාතෘකා යටතේ රැස් කරන්න.

- නැවුම් සත්ත්ව නිෂ්පාදන
- කල්තබා ගත හැකි පරිදි සකසන ලද නිෂ්පාදන

තොරතුරු සටහන් කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන ආකෘතිය භාවිත කරන්න.

නිෂ්පාදනය	ගොවිපොළ සත්ත්ව වර්ගය	කල්තබා ගතහැකි කාලය (නැවුම්/සකස් කරන ලද)

ගොවිපොළ සතුන් ඇති කිරීමේ දී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු

- ඇති කරනු ලබන සතුන් සංඛ්‍යාව
ඇති කරනු ලබන සතුන් සංඛ්‍යාව තීරණය වනුයේ සතුන් ඇති කිරීමේ අරමුණ සහ ඒ සඳහා අප සතු සම්පත් මත ය. අපගේ අරමුණ පවුලේ පෝෂණ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම පමණක් නම් එක් කිරි ඵලදෙනෙකු සහ කිකිලියන් කිහිප දෙනෙකු ඇති කිරීම ප්‍රමාණවත් ය. ආර්ථික ලාභ ඉපයීම පිණිස ව්‍යාපාර මට්ටමෙන් සතුන් ඇති කරන්නේ නම් සතුන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් ඇති කරනු ලැබේ. සතුන් වැඩි සංඛ්‍යාවක් ඇති කරන විට උපයා ගත හැකි ආර්ථික ලාභය ද වැඩි වේ.
- සතුන් ඇති කරන ක්‍රමය
ගොවිපොළ සතුන් ඇති කිරීමේ ප්‍රධාන ක්‍රම තුනකි. ඒවා නම් නිදලි ක්‍රමය, අඩ සියුම් ක්‍රමය සහ සියුම් ක්‍රමය යි

නිදලි ක්‍රමය (Free range system)

හොදින් ඉඩකඩ සහිත භූමියක් තිබේ නම් නිවාස සැපයීමකින් තොර ව සතුන්ට නිදලිලේ වාසය කිරීමට ඉඩ දෙන ක්‍රමය නිදලි ක්‍රමය නම් වේ. සතුන්ට අවශ්‍ය ආහාර සතුන් විසින් අවට පරිසරයෙන් සොයා ගැනේ. ග්‍රාමීය ගෙවතු වල බොහෝ විට ඵලදෙනෙකු සහ කිකිලියන් කිහිපදෙනෙකු මෙම ක්‍රමයට ඇති කරන අයුරු දක්නට ලැබේ. තව ද වියළි කලාපයේ විශාල ගව පව්වි ද නිදලි ක්‍රමයට ඇති කරනු ලැබේ. එම ගවයන් දිවා කාලයේ නිදලිලේ ඇවිද ආහාර සොයා ගන්නා අතර, සවස් වන විට පුරුදු වූ එක් ස්ථානයකට ගාල් වී රාත්‍රිය ගත කරනු ලැබේ.



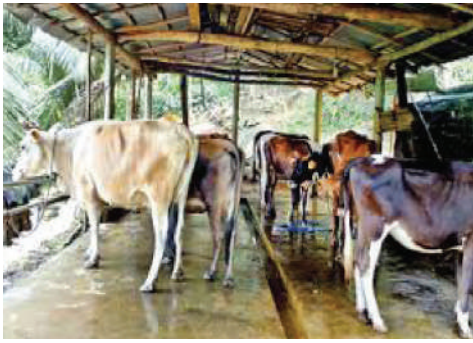
නිදැලි ක්‍රමයට ඇති කරනු ලබන ගවයන් සහ කුකුළන්

නිදැලි ක්‍රමයේ වාසි සහ අවාසි

වාසි	අවාසි
<ul style="list-style-type: none"> ● නිවාස සැපයීමට අවශ්‍ය නොවේ. ● ආහාර සැපයීමක් අවශ්‍ය නොවේ. ● ශ්‍රම අවශ්‍යතාව අඩු ය. ● විශේෂ අවධානයක් අවශ්‍ය නොවේ. 	<ul style="list-style-type: none"> ● සතුන් අනතුරුවලට හා රෝගවලට පහසුවෙන් ගොදුරු විය හැකි යි. ● වගා කර ඇති බෝගවලට මෙම සතුන්ගෙන් හානි සිදු විය හැකි ය. ● නිදල්ලේ ඇති කරන කිකිළියන්ගේ බිත්තර එකතු කිරීම අපහසු ය. ● සතුන්ට සමහර අවස්ථාවල දී සමබල ආහාර නොලැබිය හැකි ය. ● ආරක්ෂාව හා රැකවරණය ප්‍රමාණවත් පරිදි නොලැබිය හැකි ය.

අඩ සියුම් ක්‍රමය හෙවත් අඩ නිදැලි ක්‍රමය (Semi Intensive System)

දිවා කාලයේ එළි මහනේ ආහාර සොයා ගනිමින් නිදල්ලේ සිටීමට සතුන්ට ඉඩ ලබා දෙන අතර රාත්‍රියට ලැගීම පිණිස පමණක් නිවාස සපයනු ලැබේ. නිවාස තුළ දී සතුන්ට අමතර ආහාරයක් ද සපයනු ලැබේ.



අඩ සියුම් ක්‍රමයට ඇති කරනු ලබන ගවයන් සහ කුකුළන්

අඩ සියුම් ක්‍රමයේ වාසි සහ අවාසි

වාසි	අවාසි
<ul style="list-style-type: none"> ● රාත්‍රී කාලයේ සතුන්ට ආරක්ෂාව ලැබේ. ● අමතර ආහාර සපයන නිසා නිෂ්පාදනය වැඩි වේ. ● සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය රැස් කර ගැනීමට පහසු වේ. 	<p>නිවාස සැපයීමට මුදල් වැය වේ. නිවාස පිරිසිදු කිරීමට හා නඩත්තු කිරීමට ශ්‍රමය අවශ්‍ය වේ.</p>

සියුම් ක්‍රමය (Intensive System)

මෙම ක්‍රමයේ දී සතුන් පූර්ණ කාලීන ව නිවාස තුළ ඇති කරනු ලැබේ. නිවාස තුළ තබා ඇති බඳුන්වලට සතුන්ට අවශ්‍ය ආහාර සහ ජලය සපයනු ලැබේ.



සියුම් ක්‍රමයට ඇති කරනු ලබන ගවයන් හා කුකුළන්

සියුම් ක්‍රමයේ වාසි සහ අවාසි

වාසි	අවාසි
<ul style="list-style-type: none"> ● සතුන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු වේ. ● සතුන් රෝගවලින් ආරක්ෂා කළ හැකි ය. ● නිෂ්පාදනය වැඩි ය. ● සතුන්ට සමබල ආහාර සැපයිය හැකි ය. ● පාලනය හා අධීක්ෂණය නිසි පරිදි සිදු කළ හැකි ය. ● සතුන්ගේ අවශ්‍යතාව අනුව ආහාර සලාක ලබා දීම පහසු ය. 	<ul style="list-style-type: none"> ● නිවාස සෑදීමේ වියදම වැඩි ය. ● ආහාර දීමේ වියදම වැඩි ය. ● වැඩි ශ්‍රමයක් අවශ්‍ය වේ. ● සතුන්ගේ ස්වාභාවික හැසිරීම් කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑම ඇති කළ හැකි ය.

සතුන් ඇති කිරීමේ මෙම ක්‍රම අතරින් අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමය තීරණය කිරීමට බලපාන සාධක කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

● සතුන් ඇති කිරීමේ අරමුණ

පවුලේ පෝෂණය සඳහා පමණක් සතුන් ඇති කරන්නේ නම් නිදලි ක්‍රමය හෝ අඩ සියුම් ක්‍රමය සුදුසු වේ. ව්‍යාපාරයක් වශයෙන් සතුන් ඇති කරන විට සියුම් ක්‍රමය වඩාත් සුදුසු වන අතර අඩ සියුම් ක්‍රමය වුව ද යොදා ගත හැකි ය.

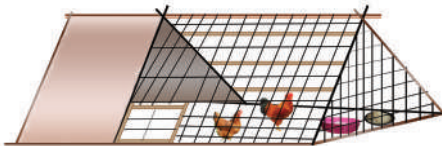
● පවතින පහසුකම්

සතුන් ඇතිකිරීම සඳහා අප සතු ඉඩකඩ, වැය කළ හැකි ශ්‍රමය, කැප කළ හැකි කාලය ආදී කරුණු මත, සතුන් ඇති කිරීමේ ක්‍රමය තීරණය වේ. ඉඩකඩ අඩුනම්, අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට මුදල් වැය කළ හැකි නම්, කාලය හා ශ්‍රමය බහුල ව පවතී නම් සියුම් පාලන ක්‍රමය තෝරා ගැනීම සුදුසු ය.

● නිෂ්පාදනවල පවතින ගුණාත්මකභාවය

ගුණාත්මකභාවයෙන් ඉහළ නිෂ්පාදන ලබා ගැනීමට නම් සියුම් ක්‍රම අනුගමනය කිරීම සුදුසු ය.

ගෘහාශ්‍රිත සතුන් රැක බලා ගැනීමේ දී ඔවුන්ට සපයනු ලබන නිවාසවල ආකාරය තීරණය වනුයේ ඔවුන් ඇති කරන ක්‍රමය අනුව ය. සියුම් ක්‍රමයේ දී ස්ථිර වූත් සාපේක්ෂ ව සංකීර්ණ වූත් නිවාස අවශ්‍ය වන අතර අඩ සියුම් ක්‍රමයේ දී සරල, එමෙන් ම තැනින් තැනට ගෙන යා හැකි කුඩු, පරිසරයෙන් සපයා ගත හැකි අමු ද්‍රව්‍ය ඇසුරෙන් වුව ද සකස් කර ගත හැකි වේ.



කුකුළන් සඳහා සකස් කරන ලද සරල නිවසක්



තැනින් තැන ගෙන යා හැකි පරිදි නිර්මාණය කරන ලද සත්ත්ව නිවාස

ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය නිසා පරිසරයට ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම්

ගව, එළ, ආදී සතුන්ගේ මලමුත්‍ර පමණක් නොව, කුකුළු පාලනයේ දී සතුන්ට ලැග සිටීමට පොළොවට දමන අතුරුනුව ද, අපතේ යන ආහාර ද ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය ලෙස සැලකේ.



සත්ත්ව ගොවිපොළක අපද්‍රව්‍ය ජල මාර්ගයකට යොමුකර ඇති ආකාරය

සත්ත්ව ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය කාබනික පොහොරක් ලෙස බෝග වගාවේ දී වැදගත් වුව ද මේවා අධික ලෙස එක් රැස් වීමෙන් පරිසරයට අහිතකර වන අවස්ථා ද පවතී. ඒ සඳහා උදහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

● දුගඳ හමන වායු පිටවීම නිසා වාතය දූෂණය වීම

උදා :- ඇමෝනියා, හයිඩ්‍රජන් සල්ෆයිඩ්, මීතේන්, කාබන් ඩයොක්සයිඩ්, නයිට්‍රස් ඔක්සයිඩ්

● මානව සෞඛ්‍යයට තර්ජනයක් වීම

සත්ත්ව මළ ද්‍රව්‍ය සමඟ පිටවන ඇතැම් ක්ෂුද්‍රජීවී විශේෂ මිනිසාට රෝග බෝ කරයි.

උදා :- *Salmonella* විශේෂයට අයත් බැක්ටීරියා

● ජලාශ සුපෝෂණය වීම

සත්ත්ව මලමුත්‍රවල නයිට්‍රජන් බහුල නිසා එම නයිට්‍රජන් අවට ඇති ජලාශ කරා කාන්දු වීම සිදු වේ. ජලාශ දූෂණය වේ. එම ජලාශවල ඇල්ගී වැනි ක්ෂුද්‍ර ධෘත අධික ලෙස වර්ධනය වීම නිසා ජලය කොළ පැහැයක් ගනියි. මෙම තත්ත්වය “සුපෝෂණය” නම් වේ. මෙම තත්ත්වය ජලජ සත්ත්ව ප්‍රජාවට අහිතකර වේ.



සුපෝෂණය වූ ඇළ මාර්ගයක්

● පානීය ජල ප්‍රභව දූෂණය වීම

පානීය ජල ප්‍රභවවලට අපද්‍රව්‍ය එකතු වීමෙන් මිනිසාට විවිධ රෝග තත්ත්ව ඇති කරයි.

● ගෝලීය උණුසුම වැඩි වීම

ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය නිසා නිපදවෙන මීතේන්, කාබන් ඩයොක්සයිඩ්, නයිට්‍රස් ඔක්සයිඩ් යන වායු (හරිතාගාර වායු) වායුගෝලයේ උෂ්ණත්වය වැඩි කිරීමට දයක වන බැවින් ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය ගෝලීය උණුසුම වැඩි කිරීමට ද දයක වෙයි.

මේ අනුව සත්ත්ව ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීම වැදගත් වේ. මෙහි දී එක් රැස්වෙන ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍යවලින් කොම්පෝස්ට් පොහොර නිපදවීමට හා ජීව වායුව නිපදවීමට යොමු වීමත්, පසට කාබනික පොහොරක් ලෙස ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය සෘජුව ම යෙදීමේ දී ප්‍රමාණය ඉක්මවා නොයෙදීමටත් අවධානය යොමු කළ යුතු ය.

ගොවිපොළ අපද්‍රව්‍ය නිසි පරිදි කළමනාකරණය කිරීමේ සටහනක් පහත දැක්වේ.

